

MACARISTAN

GENEL BİLGİLER

COĞRAFİ KONUM

Macaristan'ın yüzölçümü 93.030 km² dir. Nüfus yoğunluğu km² ye 108,3 kişi ile Fransa ve Polonya ile aynıdır. Genellikle düz bir sathı sahip olan ülke Tuna ve Tisza nehirleri ile üç eşit parçaya bölünmektedir. Ülke topraklarının büyük bölümü verimlidir. Toprakların %63'ü ise tarımsal üretime elverişlidir. Bu oran balıkçılık ve ormancılık da dahil edildiğinde %83'e yükselmektedir.

Üç ana coğrafi bölge vardır: Transdanubia Tuna nehrinin batısında kalan nispeten yüksek alandır. Bu bölgede bağcılık ve besicilik başta olmak üzere tarım yapılmaktadır. Nagyafold Tuna nehrinin doğusunda kalan, ülke topraklarının yaklaşık yarısını oluşturan, bereketli toprakları, kumlu ve sulak alanları barındıran bir bölgedir. Bölgede sel baskınlarına karşı drenaj projeleri 19.yy. dan bu yana devam etmektedir. Kuzey tepeleri Budapeşte'nin kuzeydoğusundan başlayıp Slovakya sınırına kadar uzanır. Ülkenin sınırlı maden kaynaklarının çoğunu barındıran bölge komünist dönemde büyük oranda ağır sanayinin konuşlandırıldığı bir bölge olmuştur.

Ülkeden geçen iki büyük nehir vardır. Bunlardan birincisi olan Tuna Nehri, 2.850 m uzunluğunda olup, uzunluğu itibariyle Volga'dan sonra Avrupa'nın en uzun nehridir. Macaristan'ı baştanbaşta ikiye bölen Tuna Nehri, Karadeniz'e dökülmeden önce sekiz ülkeden geçer. Macaristan büyük bir nehir olan Tuna sayesinde zümrüt gibi güzel tabii zenginliklere sahiptir. Budapeşte, Tuna'nın iki yakasında kuruludur. İkinci büyük nehir Tisza ise, 968 km uzunluğunda olup, Ukrayna'da Karpatlardan doğar, Yugoslavya'daki Karlofça yakınlarında Tuna ile birleşir. Macaristan'ın güneyinde, kuzeydoğudan güneybatıya 90 km boyunda genişliği 10 ila 15 km olan ve Macar Denizi denilen Orta Avrupa'nın en büyük gölü Balaton bulunur. Avusturya-Macaristan sınırında ise derinliği az, buna karşılık 200 km² bir yüzölçümü sahip olan Neusiedle Gölü yer alır. Bu gölün büyük kısmı Avusturya'ya aittir.

Ülkede orta düzeyde yükseltiler mevcut olmakla beraber sadece %2'lik kısmı 400 metrenin üzerinde yüksekliğe sahiptir. En yüksek nokta 1.015 metrelik yüksekliği ile Kekes'tir. Transdanubia'da yer alan Balaton gölü 77 km uzunluğu ve 1,5-11 km arasında değişen genişliği ile Orta Avrupa'nın en büyük gölüdür. Gölün çevresindeki tepeler önemli bir bağcılık ve turizm merkezidir.

SİYASİ VE İDARİ YAPI

Devlet gücünün en yüksek organları, parlamento (milli meclis) ve başkanlık konseyidir (hükümet yönetim kurulu). Tek meclisli parlamentonun 349 üyesi, başkanlık konseyinin 21 üyesi vardır. Başkanlık konseyi üyeleri, parlamentodan seçilir ve parlamentoya karşı sorumludur. En üst idari merci, bakanlar kurulu olup, üyeleri hükümet yönetim kurulunun tavsiyesi üzerine parlamento tarafından seçilir ve azledilir. Başkanlık konseyinin başkanı Macaristan'ın devlet başkanıdır, bakanlar kurulu başkanı ise başbakan gibi görev yapar.

Mahalli, ekonomik, sosyal ve kültürel faaliyetler, bir üst seviyedeki bölge otoritesine karşı sorumlu olan konseyler hiyerarşisiyle yönetilir. Macaristan, 19'u komita ve beşi komita statüsünde olmak üzere 24 idari üniteye bölünmüştür. Bunların konseyleri doğrudan doğruya bakanlar kuruluna karşı sorumludur.

Adalet işleri anayasa mahkemesi, yüksek mahkeme ve komitaya, belediyeye ve mıntıkaya ait mahkemelerce yürütülür. Anayasa mahkemesi ve yüksek mahkemenin hakimleri, beş yıllık süreyle parlamento tarafından, diğer hakimler ise üç yıllık süreyle mahalli konseyler tarafından seçilir. Savcı başkanı, altı yıllık süreyle parlamento tarafından seçilir ve buna karşı sorumludur.

Parlamento, yasama yetkisini sadece hükümetin kanun tasarılarını tasdik etmekte kullanır. Bakanlar kurulu ekseriya, parlamentonun tasdikine sunmadan resmi emirler yayınlar.

NÜFUS VE İŞGÜCÜ YAPISI

Macaristan'ın toplam nüfusu 9,8 milyon kişidir. Nüfusun %66'sı şehirlerde ve %17'si başkent Budapeşte'de yaşamaktadır. Nüfusun yaşlara göre dağılımı, %15 – 15 yaş altı ve %21 – 60 yaş

üzeri ile tipik Avrupa ülkesi ortalamasını yansıtmaktadır. Macaristan etnik açıdan bölgedeki birçok ülke ile karşılaştırıldığında homojen sayılabilir. Azınlıklar nüfusun yaklaşık %8'ine tekabül etmektedir. Ülkedeki en büyük etnik grup 189.984 kişi ile Roman azınlıktır. Komşu ülkelerde 2.4 milyon Macar asıllı insan yaşamaktadır.

Macaristan'ın doğum oranı AB'ye yeni üye olan tüm orta Avrupa ülkelerinden daha fazla iken ölüm oranı 13.1-13.5 / 1000 oranı ile Avrupa standartlarının hayli üzerindedir. Ülkede yaşayan yabancı sayısı artmaya devam ederek nüfusun %8,5'ine (154.430) ulaşmıştır. Yabancıların çoğunluğu Macar kökenliler de dahil olmak üzere Romanya, Ukrayna ve eski Yugoslav Cumhuriyetleri vatandaşlarıdır. Göçmenlerin yaş ortalamalarının Macarlardan düşük olması ülke nüfusunun yaşlanması probleminin çözümüne katkı sağlamaktadır.

DOĞAL KAYNAKLAR VE MADENCİLİK

Macaristan hammadde ve enerji kaynakları bakımından fakirdir. Madenlerinin en önemlisi Vertes Dağlarından çıkarılan boksittir. Boksit üretiminde Avrupa'da ikincidir. Pek az maden kömürü Pécs yakınlarında, linyit Dorag'da ve Tatabanya'da, Tuna ötesinde ve Slovakya sınırında işletilmektedir. Romanya sınırında önemli ölçüde tabii gaz, Balaton Gölünün batısında petrol çıkarılmaktadır. Nispeten az miktarda manganez ve uranyum yatakları da vardır.

Macaristan sıcak su kaynakları bakımından oldukça zengin olup, bunlardan bir kısmı tıbbi değer taşımaktadır. Özellikle Budapeşte ve Budin, dünyanın en güzel kaplıcalarına sahiptir. Böyle 100'ü aşkın sıcak su kaynağı Budin içinde ve civarında mevcuttur.

Tuna ötesi topraklarının ve dağlarının bitki örtüsü yaprakları dökülen ormanlardan (meşe, kayın, ıhlamur, kestane) meydana gelmiştir. Fakat bunlar bozkır şartlarının hüküm sürdüğü Büyük Ova yakınlarındaki arazide aniden kaybolur. Önceleri Macaristan'da başka yerde bulunmayan bazı balıklar, büyük av hayvanları ve çok sayıda göçmen kuşlar bulunuyordu. Günümüzde bunların çoğunun nesli tükenmektedir. Fakat hala bazı enteresan kuşlara (mesela siyah leylek) ve memeli hayvanlara (vaşak, kurt gibi) dağlarda ve Büyük Ovanın uzak köşelerinde rastlanmaktadır.

GENEL EKONOMİK DURUM

1989 tarihinde parlamenter demokrasi rejimine geçen Macaristan, bu tarihten sonra merkezi planlamaya dayalı ekonomiden serbest piyasa ekonomisine geçiş amacıyla kapsamlı bir ekonomik dönüşüm süreci başlatmıştır.

31 Mart 1994 tarihinde tam üye olmak üzere Avrupa Birliği'ne başvuran Macaristan'ın AB üyelik süreci de Macaristan ekonomisine göreceli bir dinamizm kazandırmıştır. Bu süreçte liberalleşme, özelleştirme ve istikrarın sağlanması öncelikleri oluşturmuştur. 90'lı yılların başında dış ticaretle ilgili idari engeller kaldırılmış, doğrudan yabancı dış yatırımlar için uygun ortam yaratılmış, dövizle işlemler aşamalı olarak liberalleştirilmiş, Macar para birimi Forint 1996'da konvertibl hale getirilmiş ve dövizle işlemlerin liberalleştirilmesi süreci 2001'de tamamlanmıştır.

2004 yılında AB'ye tam üye olan Macaristan, geçtiğimiz dönemde yabancı yatırımcıların ilgi odağı olmuş, doğrudan sermaye yatırımları ve likidite girişleri ile bölge ülkelerine göre daha hızlı bir ekonomik başarıyı yakalamıştır. ekonomisi ve demokrasiye geçilmesi bağlamında ilerleme sağlanmış olsa da, sürecin henüz tamamlanmadığı görülmektedir. Bu bağlamda özellikle, eğitim, sağlık, ulaşım, belediye hizmetleri gibi alanlara önemli miktarda devlet kaynağının aktarılması ve özellikle, bu kaynakların etkinlikten uzak kullanımı, ekonomi üzerinde önemli yük oluşturmuştur.

Macaristan küresel ekonomik krizden en fazla etkilenen Avrupa ülkesi olmuştur. Bunun sonucunda ortaya çıkan yüksek bütçe açıkları nedeniyle, ekonomi yavaşlamış, büyüme hızı azalmış ve ekonomik göstergeler giderek olumsuz bir seyir izlemeye başlamıştır. Ekonomideki yavaşlama eğiliminin, Macar Hükümeti tarafından bütçe açığının azaltılmasına yönelik olarak alınan ekonomik önlemlerin yanı sıra, fiyatlar ve ücretler arasında iç talebin azalmasına yol açan etkileşimden kaynaklanmış olabileceği değerlendirilmiştir.

Son yıllarda Macar ekonomisi, finansal sürdürülebilirlik ile ekonomik istikrarın temini yönünde önemli gelişmeler kaydetmiştir. Bu çerçevede, uygulanan mali programlar sayesinde, finansal sürdürülebilirlik ile ekonomik istikrarın temini yönünde önemli gelişmeler kaydetmiştir. Bu kapsamda, bir taraftan, kamu harcamaları azaltılarak şeffaf bir hale getirilirken bir taraftan da

finansal sektörde, bankacılık faaliyetleri takibe alınmış ve piyasaları güçlendirmeye yönelik bankacılık düzenlemelerinin çerçevesi oluşturulmuştur.

Macar ekonomisinde 2013 yılında yeniden canlanma sağlanmış ve büyüme % 1,5 civarında olmuştur. 2014 yılında Macar ekonomisi % 3,7 oranında büyümüştür. 2006 yılından beri gerçekleşen en hızlı yıllık büyümedir. 2014 yılında yatırımlar ve özel tüketimdeki artışlar ekonominin büyümesini sağlayan en önemli faktörlerdir. Ekonomi 2015 yılında % 3, 2016 yılında %2,2, 2017 yılında ise %3,9 büyümüş, 2018-23 yılları arasında yıllık ortalama büyümenin% 2,5 olacağı tahmin edilmektedir.

Macaristan'ın iç pazarı nispeten küçüktür. Bununla beraber ülke ekonomisi büyüklük bakımından halen bölge ülkeleri arasında Polonya ve Çek Cumhuriyeti'nden sonra bölgede 3. sırada yer almaktadır. Macaristan Avrupa'ya ticaret ve yabancı yatırım yolu ile sıkı şekilde bağlanmış önemli sektörleri ile bölgedeki en açık ekonomiye sahip ülkedir. Mal ihracatının $\frac{3}{4}$ 'ü AB'ye yapılmaktadır. AB ülkelerinin güçlü talebi ülke ekonomisi üzerinde net etkiye sahiptir. Bu durum, batılı üreticilerin üretim faaliyetlerini Macaristan'a konuşturdukları sayesinde AB'nin büyüme hızının düştüğü ve ülke parası Forint'in değerlendiği dönemlerde bile devam etmiştir.

Macaristan ekonomisinin nasıl bir seyir izleyeceği, büyük ölçüde bağımlı olduğu AB ekonomilerinin göstereceği performansla ve iç talepteki artışın büyüklüğü ile yakından ilgilidir. İhracata yönelik üretim yapan imalat sektörünün göstereceği performansın bu hususta belirleyici olacağı düşünülmektedir.

DIŞ TİCARET

DIŞ TİCARET GÖSTERGELERİ (MİLYON DOLAR)

	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2014	112.536	104.178	216.715	8.358
2015	100.297	90.761	191.058	9.536
2016	103.071	92.044	195.116	11.027
2017	113.382	104.284	217.666	9.098
2018	123.346	116.057	239.403	7.289

Kaynak: Trademap

İHRAÇ ETTİĞİ BAŞLICA ÜRÜNLER (1.000 DOLAR)

Fasıl	Fasıl Açıklaması	2016	2017	2018	Payı
85	Elektrikli Makina Ve Cihazlar, Aksam Ve Parçaları	21.178.569	23.062.394	26.082.706	21,15%
84	Nükleer Reaktörler, Kazan: Makina Ve Cihazlar, Aletler, Parçaları	19.541.522	20.709.378	21.943.249	17,79%
87	Kara Taşıtları, Parçaları Ve Bunların Aksesuarları (Demiryolu Veya Tramvay Vagonları Hariç)	18.551.311	19.292.913	20.491.376	16,61%
30	Eczacılık Ürünleri	4.741.121	5.209.104	6.072.817	4,92%
39	Plastik Ve Plastikten Mamul Eşya	3.822.109	4.365.179	4.787.678	3,88%
90	Optik, Fotoğraf, Sinema, Ölçü, Kontrol, Ayar Cihazları, Tıbbi Alet.	3.690.367	4.171.313	3.989.345	3,23%
27	Mineral Yakıtlar, mineral Yağlar Ve Müstahzarları, Mumlar	1.893.365	2.834.447	3.478.854	2,82%
40	Kauçuk Ve Kauçuktan Eşya	2.430.867	2.554.529	2.829.048	2,29%
29	Organik Kimyasal Müstahzarlar	1.352.317	1.865.160	2.056.258	1,67%
94	Mobilyalar, Aydınlatma, Reklam Lambaları, Prefabrik Yapılar	1.824.345	1.786.193	1.946.316	1,58%
72	Demir Ve Çelik	943.142	1.537.259	1.875.576	1,52%
73	Demir Veya Çelikten Eşya	1.429.206	1.618.140	1.811.282	1,47%
76	Alüminyum Ve Alüminyum Eşya	1.260.185	1.501.944	1.708.888	1,39%
10	Hububat	1.330.473	1.731.039	1.372.925	1,11%
2	Etler Ve Yenilen Sakatat	1.126.547	1.095.750	1.177.802	0,95%
48	Kâğıt Ve Karton: Kâğıt Hamurundan Kâğıt Ve Kartondan Eşya	890.025	977.078	1.087.597	0,88%
23	Gıda Sanayii Kalıntı Ve Döküntüleri, Hazır Hayvan Gıdaları	874.925	949.245	1.049.010	0,85%
38	Muhtelif Kimyasal Maddeler	665.605	957.099	1.009.735	0,82%
70	Cam Ve Cam Eşya	732.724	773.457	883.829	0,72%
33	Uçucu Yağlar, Rezinoitler, Parfümeri, Kozmetikler Vb.	708.751	780.374	872.305	0,71%
44	Ağaç Ve Ağaçtan Mamul Eşya: Odun Kömürü	709.584	781.851	818.652	0,66%
22	Meşrubat, Alkollü İçkiler Ve Sirke	649.441	721.499	818.346	0,66%
64	Ayakkabılar, Getrler, Tozluklar Vb. Eşya Ve Aksamı	485.408	653.029	770.507	0,62%
21	Yenilen Çeşitli Gıda Müstahzarları	605.081	662.367	722.158	0,59%
12	Yağlı Tohum Ve Meyveler, Sanayi Bitkileri, Saman, Hayvan Yemi	620.173	714.399	663.498	0,54%
95	Oyuncaklar, Oyun Ve Spor Malzemeleri, Aksam Ve Parçaları	575.276	575.532	660.404	0,54%
20	Sebze, Meyve, Bitki Parçaları, Sert Kabuklu Yemiş Konserveleri	532.669	581.904	657.676	0,53%
15	Hayvansal Ve Bitkisel Yağlar Ve Bunların Müstahzarları	522.662	628.988	632.023	0,51%
34	Sabunlar, Yüzey Aktif Organik Maddeler, Yıkama-Yağlama Madde.	578.609	574.729	620.167	0,50%

96	Çeşitli Mamul Eşya (Kalemler, Fırçalar Vb.)	553.050	590.117	599.204	0,49%
28	İnorganik Kimyasal Müstahzarlar, Organik, İnorganik Bileşikler	372.463	459.243	561.113	0,45%
42	Deri Eşya, Saraciye Eşyası, Seyahat Eşyası, Bağırsaktan Eşya	472.941	513.312	558.479	0,45%
4	Süt Ve Süt Mamulleri, Kuş Ve Kümes Hayvan Yumurtaları, Bal Vb.	414.396	518.672	538.773	0,44%
83	Adi Metallerden Çeşitli Eşya	471.062	515.059	534.788	0,43%
69	Seramik Mamulleri	495.598	497.922	490.171	0,40%
68	Taş, Alçı, Çimento, Amyant, Mika Vb. Maddelerden Eşya	378.288	416.376	477.318	0,39%
61	Örme Giyim Eşyası Ve Aksesuarları	332.788	405.683	433.999	0,35%
1	Canlı Hayvanlar	372.378	367.460	428.701	0,35%
86	Demiryolu Ulaşım Araçları Vb. Aksam Ve Parçaları	352.792	378.059	401.419	0,33%
16	Et, Balık, Kabuklu Hayvan, Yumuşakça Vb. Hayvansal Müstahzarlar	277.504	309.659	327.875	0,27%
7	Yenilen Sebzeler Ve Bazı Kök Ve Yumrular	306.940	317.684	318.284	0,26%
74	Bakır Ve Bakırdan Eşya	208.523	238.273	296.036	0,24%
19	Esasını Hububat, Un, Nişasta, Süt Teşkil Eden Müstahzarlar	211.328	250.445	295.110	0,24%
62	Örülmemiş Giyim Eşyası Ve Aksesuarları	299.828	297.348	294.893	0,24%
24	Tütün Ve Tütün Yerine Geçen İşlenmiş Maddeler	119.435	173.640	256.643	0,21%
17	Şeker Ve Şeker Mamulleri	268.900	285.210	249.542	0,20%
49	Basılı Kitap, Gazete, Resim Vb. Baskı Sanayi Mamulü, El Yazmaları	156.131	179.288	242.623	0,20%
63	Mensucattan Mamul Diğer Eşya, Kullanılmış Eşya, Paçavralar	172.952	180.991	195.733	0,16%
18	Kakao Ve Kakao Müstahzarları	179.309	180.777	193.073	0,16%
56	Vatka, Keçe, Dokunmamış Mensucat, Özel İplik, Sicim Ve Mamulleri	177.497	197.594	192.607	0,16%
32	Debagat Ve Boyacılıkta Kullanılan Hülasa, Boya, Macun, Sakızlar	165.164	159.222	182.103	0,15%
82	Adi Metallerden Aletler, Bıçakçı Eşyası, Sofra Takımları	113.737	131.246	155.200	0,13%
99	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Ürün Ve Hizmetler	138.436	140.397	154.156	0,12%
31	Gübreler	127.431	149.466	146.095	0,12%
54	Dokumaya Elverişli Suni Ve Sentetik Lifler	124.799	133.819	141.134	0,11%
71	İnciler, Kıymetli Tas Ve Metal Mamulleri, Madeni Paralar	143.731	157.599	139.381	0,11%
8	Yenilen Meyveler, Kabuklu Yemişler, Turunçgiller Ve Kavun Kabuğu	143.935	194.174	134.010	0,11%
11	Değirmencilik Ürünleri, Malt, Nişasta, İnsülin, Buğday Glütteni	109.712	119.320	132.329	0,11%
59	Emdirilmiş, Sıvanmış, Kaplanmış Mensucat, Bunlardan Teknik Eşya	116.458	115.940	123.273	0,10%
88	Hava Taşıtları, Uzay Araçları, Aksam Ve Parçaları	32.798	64.819	121.005	0,10%
5	Tarifenin Başka Yerinde Yer Almayan Hayvansal Müstahzarlar	66.344	74.791	110.935	0,09%
35	Albüminoid Maddeler, Tutkallar, Enzimler Vb.	46.797	74.628	106.526	0,09%
	DİĞER	881.369	927.552	923.610	0,75%
	TOPLAM	103.071.198	113.382.077	123.346.167	

Kaynak: Trademap

İTHAL ETTİĞİ BAŞLICA ÜRÜNLER (1 000 DOLAR)

Fasıl	Fasıl Açıklaması	2016	2017	2018	Payı
85	Elektrikli Makina Ve Cihazlar, Aksam Ve Parçaları	18.758.647	21.318.626	24.004.368	20,68%
84	Nükleer Reaktörler, Kazan: Makina Ve Cihazlar, Aletler, Parçaları	16.252.651	17.214.520	18.535.232	15,97%
87	Kara Taşıtları, Parçaları Ve Bunların Aksesuarları (Demiryolu Veya Tramvay Vagonları Hariç)	10.052.259	11.275.472	12.372.226	10,66%

27	Mineral Yakıtlar, mineral Yağlar Ve Müstahzarları, Mumlar	5.871.595	8.090.655	9.577.180	8,25%
39	Plastik Ve Plastikten Mamul Eşya	4.409.480	4.874.197	5.584.805	4,81%
30	Eczacılık Ürünleri	3.877.359	4.219.152	5.165.504	4,45%
72	Demir Ve Çelik	1.924.623	2.433.529	2.903.246	2,50%
73	Demir Veya Çelikten Eşya	2.178.719	2.441.790	2.874.283	2,48%
90	Optik, Fotoğraf, Sinema, Ölçü, Kontrol, Ayar Cihazları, Tıbbi Alet.	2.051.701	2.320.105	2.429.396	2,09%
76	Alüminyum Ve Alüminyum Eşya	1.698.469	2.079.158	2.399.529	2,07%
40	Kauçuk Ve Kauçuktan Eşya	1.841.436	1.990.991	2.133.557	1,84%
29	Organik Kimyasal Müstahzarlar	1.165.976	1.401.006	1.592.560	1,37%
48	Kâğıt Ve Karton: Kâğıt Hamurundan Kâğıt Ve Kartondan Eşya	1.230.765	1.365.703	1.526.123	1,31%
94	Mobilyalar, Aydınlatma, Reklam Lambaları, Prefabrik Yapılar	1.254.260	1.297.504	1.473.548	1,27%
38	Muhtelif Kimyasal Maddeler	890.944	1.076.222	1.235.831	1,06%
61	Örme Giyim Eşyası Ve Aksesuarları	664.702	793.196	993.744	0,86%
33	Uçucu Yağlar, Rezinoitler, Parfümeri, Kozmetikler Vb.	733.266	798.044	885.881	0,76%
64	Ayakkabılar, Getrler, Tozluklar Vb. Eşya Ve Aksamı	609.932	694.299	858.832	0,74%
74	Bakır Ve Bakırdan Eşya	606.600	754.450	853.208	0,74%
44	Ağaç Ve Ağaçtan Mamul Eşya: Odun Kömürü	632.417	709.017	808.791	0,70%
62	Örülmemiş Giyim Eşyası Ve Aksesuarları	501.865	602.211	712.562	0,61%
83	Adi Metallerden Çeşitli Eşya	635.644	650.093	702.574	0,61%
70	Cam Ve Cam Eşya	559.324	600.797	664.000	0,57%
2	Etiler Ve Yenilen Sakatat	466.307	613.568	644.569	0,56%
34	Sabunlar, Yüzey Aktif Organik Maddeler, Yıkama-Yağlama Madde.	513.541	560.390	644.022	0,55%
21	Yenilen Çeşitli Gıda Müstahzarları	519.698	533.206	598.071	0,52%
32	Debagat Ve Boyacılıkta Kullanılan Hülasa, Boya, Macun, Sakızlar	502.216	556.253	587.425	0,51%
23	Gıda Sanayii Kalıntı Ve Döküntüleri, Hazır Hayvan Gıdaları	466.949	504.391	584.868	0,50%
28	İnorganik Kimyasal Müstahzarlar, Organik, İnorganik Bileşikler	387.478	464.395	545.224	0,47%
95	Oyuncaklar, Oyun Ve Spor Malzemeleri, Aksam Ve Parçaları	413.627	470.987	533.843	0,46%
4	Süt Ve Süt Mamulleri, Kuş Ve Kümes Hayvan Yumurtaları, Bal Vb.	396.786	490.115	517.021	0,45%
19	Esasini Hububat, Un, Nişasta, Süt Teşkil Eden Müstahzarlar	361.428	410.385	477.605	0,41%
82	Adi Metallerden Aletler, Bıçakçı Eşyası, Sofra Takımları	376.673	444.475	462.627	0,40%
68	Taş, Alçı, Çimento, Amyant, Mika Vb. Maddelerden Eşya	351.393	380.642	441.828	0,38%
31	Gübreler	376.368	422.729	405.488	0,35%
22	Meşrubat, Alkollü İçkiler Ve Sirke	305.344	338.331	396.323	0,34%
16	Etiler, Balık, Kabuklu Hayvan, Yumuşakça Vb. Hayvansal Müstahzarlar	241.716	294.735	334.262	0,29%
18	Kakao Ve Kakao Müstahzarları	266.600	299.894	331.176	0,29%
96	Çeşitli Mamul Eşya (Kalemler, Fırçalar Vb.)	269.606	302.622	329.370	0,28%
88	Hava Taşıtları, Uzay Araçları, Aksam Ve Parçaları	641.321	835.377	327.033	0,28%
41	Ham Postlar, Deriler (Kürkler Hariç) Ve Köseleler	323.671	324.935	319.249	0,28%
12	Yağlı Tohum Ve Meyveler, Sanayi Bitkileri, Saman, Hayvan Yemi	328.006	301.794	316.465	0,27%
24	Tütün Ve Tütün Yerine Geçen İşlenmiş Maddeler	233.622	276.955	312.541	0,27%
8	Yenilen Meyveler, Kabuklu Yemişler, Turunçgiller Ve Kavun Kabuğu	280.999	316.946	311.201	0,27%
25	Tuz, Kükürt, Toprak Ve Taslar, Alçılar Ve Çimento	199.046	227.634	310.241	0,27%
20	Sebze, Meyve, Bitki Parçaları, Sert Kabuklu Yemiş Konserveleri	234.277	254.663	298.828	0,26%

63	Mensucattan Mamul Diğer Eşya, Kullanılmış Eşya, Paçavralar	252.471	273.141	292.942	0,25%
15	Hayvansal Ve Bitkisel Yağlar Ve Bunların Müstahzarları	252.337	285.568	287.545	0,25%
7	Yenilen Sebzeler Ve Bazı Kök Ve Yumrular	230.746	242.170	283.484	0,24%
42	Deri Eşya, Saraciye Eşyası, Seyahat Eşyası, Bağışaktan Eşya	232.859	297.189	282.792	0,24%
59	Emdirilmiş, Sıvanmış, Kaplanmış Mensucat, Bunlardan Teknik Eşya	264.788	263.699	272.949	0,24%
99	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Ürün Ve Hizmetler	313.484	267.632	265.342	0,23%
69	Seramik Mamulleri	180.328	207.310	255.126	0,22%
1	Canlı Hayvanlar	219.363	311.133	252.902	0,22%
35	Albüminoid Maddeler, Tutkallar, Enzimler Vb.	195.878	223.138	245.604	0,21%
26	Metal Cevherleri, Cüruf Ve Kül	81.240	207.481	222.494	0,19%
86	Demiryolu Ulaşım Araçları Vb. Aksam Ve Parçaları	304.868	184.356	199.345	0,17%
10	Hububat	189.733	196.146	188.799	0,16%
17	Şeker Ve Şeker Mamulleri	243.547	217.842	187.023	0,16%
47	Odun Hamuru: Lifli Selülozik Maddelerin Hamurları, Hurdalar	176.519	179.532	181.554	0,16%
9	Kahve, Çay, Paraguay Çayı Ve Baharat	148.646	173.976	174.276	0,15%
54	Dokumaya Elverişli Suni Ve Sentetik Lifler	168.213	185.216	172.696	0,15%
71	İnciler, Kıymetli Tas Ve Metal Mamulleri, Madeni Paralar	117.454	146.801	166.295	0,14%
49	Basılı Kitap, Gazete, Resim Vb. Baskı Sanayi Mamülü, El Yazmaları	126.584	133.383	151.045	0,13%
56	Vatka, Keçe, Dokunmamış Mensucat, Özel İplik, Sicim Ve Mamulleri	121.631	127.997	139.954	0,12%
55	Sentetik Ve Suni Devamsız Lifler	128.685	128.053	133.835	0,12%
6	Canlı Bitkiler Ve Çiçekçilik Müstahzarları	111.938	116.264	121.557	0,10%
60	Örme Eşya	102.218	131.095	120.743	0,10%
	DİĞER	1.021.479	1.158.517	1.142.600	0,98%
	TOPLAM	92.044.320	104.283.799	116.057.167	

Kaynak: Trademap

BAŞLICA ÜLKELER İTİBARI İLE İHRACAT (1.000 DOLAR)

Ülkeler	2016	2017	2018	Payı
Almanya	28.351.205	31.009.860	33.728.716	27,34%
Slovakya	5.069.366	5.374.152	6.417.434	5,20%
İtalya	4.906.595	5.790.561	6.411.323	5,20%
Romanya	5.144.975	5.863.764	6.350.671	5,15%
Avusturya	4.894.259	5.488.254	5.851.316	4,74%
Çek Cumhuriyeti	4.266.810	4.879.209	5.520.491	4,48%
Fransa	4.921.862	4.978.326	5.363.219	4,35%
Polonya	4.196.628	4.673.161	5.224.728	4,24%
Hollanda	3.248.909	3.898.947	4.274.754	3,47%
Birleşik Krallık	4.026.081	3.946.513	4.123.640	3,34%
ABD	3.554.703	3.188.605	3.521.636	2,86%
İspanya	3.182.855	3.170.262	3.432.737	2,78%
Belçika	1.873.474	2.133.455	2.670.650	2,17%
Çin	2.246.493	2.663.852	2.366.809	1,92%
Ukrayna	1.546.634	1.932.742	2.246.599	1,82%
Türkiye	1.989.115	2.113.645	2.015.008	1,63%
Hırvatistan	1.476.380	1.794.263	1.965.873	1,59%
Sırbistan	1.476.237	1.844.014	1.958.669	1,59%
İsveç	1.267.606	1.569.957	1.856.290	1,50%
Rusya	1.599.944	1.919.344	1.828.249	1,48%
Slovenya	1.060.043	1.258.715	1.345.911	1,09%

Bulgaristan	1.083.324	1.312.466	1.296.703	1,05%
İsviçre	939.487	966.785	1.093.529	0,89%
Danimarka	682.662	875.055	892.382	0,72%
Meksika	637.676	952.732	877.401	0,71%
Japonya	796.318	724.879	707.964	0,57%
Portekiz	375.016	466.940	575.428	0,47%
Yunanistan	403.171	431.274	529.915	0,43%
Avustralya	449.368	411.247	477.214	0,39%
Güney Kore	481.192	478.983	435.990	0,35%
İrlanda	198.775	180.395	413.616	0,34%
Finlandiya	333.455	372.306	410.640	0,33%
Bosna ve Hersek	324.290	362.623	408.477	0,33%
Kuzey Makedonya	231.486	320.224	401.028	0,33%
Hong Kong	253.455	253.502	334.202	0,27%
İsrail	360.583	332.025	324.613	0,26%
Kanada	251.739	289.444	309.547	0,25%
Litvanya	239.962	277.323	285.156	0,23%
Hindistan	186.058	228.955	277.287	0,22%
Güney Afrika	219.186	201.107	252.741	0,20%
Brezilya	189.811	235.457	245.505	0,20%
Letonya	164.774	200.219	215.483	0,17%
Birleşik Arap Emirlikleri	199.656	198.680	198.677	0,16%
Singapur	193.510	177.942	196.815	0,16%
Morokko	166.613	177.683	194.419	0,16%
Norveç	202.020	180.986	188.409	0,15%
Taipei	174.292	217.396	176.461	0,14%
Malezya	120.282	173.898	160.413	0,13%
Tayland	98.162	99.459	143.149	0,12%
Area Nes	52	2.197	138.797	0,11%
Belarus	108.445	116.764	133.361	0,11%
Kazakistan	115.283	141.159	132.137	0,11%
Estonya	342.866	167.006	130.336	0,11%
Suudi Arabistan	114.691	116.172	128.218	0,10%
Mısır	198.055	125.769	125.677	0,10%
Lüksemburg	112.799	86.538	117.583	0,10%
Moldova	96.357	103.749	107.153	0,09%
Tunus	98.381	109.359	104.094	0,08%
Arnavutluk	74.816	104.028	102.842	0,08%
DİĞER	1.552.958	1.717.748	1.628.082	1,32%
TOPLAM	103.071.198	113.382.077	123.346.167	

Kaynak: Trademap

BAŞLICA ÜLKELER İTİBARI İLE İTHALAT (1 000 DOLAR)

Ülkeler	2016	2017	2018	Payı
Almanya	24.343.945	27.675.684	29.391.653	25,33%
Avusturya	5.890.425	6.438.017	7.147.924	6,16%
Polonya	5.115.601	5.837.578	6.768.245	5,83%
Çin	4.868.856	5.291.355	6.345.641	5,47%
Hollanda	4.512.371	5.262.198	6.000.651	5,17%
Çek Cumhuriyeti	4.528.783	5.140.034	5.934.236	5,11%
Slovakya	4.908.775	5.672.029	5.829.621	5,02%

İtalya	4.430.148	4.974.185	5.496.352	4,74%
Rusya	2.631.839	3.574.317	4.598.797	3,96%
Fransa	4.491.995	4.198.134	4.337.208	3,74%
Romanya	2.824.797	3.032.623	3.234.869	2,79%
Belçika	2.148.772	2.313.499	2.796.198	2,41%
Birleşik Krallık	1.769.294	2.072.694	2.162.845	1,86%
Güney Kore	994.170	1.281.778	2.138.427	1,84%
ABD	1.969.819	2.219.097	2.126.443	1,83%
İspanya	1.598.905	1.749.227	1.929.529	1,66%
Ukrayna	1.218.730	1.828.812	1.799.332	1,55%
Slovenya	1.299.224	1.442.853	1.755.446	1,51%
Japonya	1.371.440	1.421.113	1.503.884	1,30%
Sırbistan	694.144	987.476	1.099.813	0,95%
Türkiye	794.742	926.730	1.099.514	0,95%
İsveç	896.134	855.656	953.311	0,82%
Hong Kong	683.444	719.986	937.348	0,81%
Danimarka	624.020	664.658	752.740	0,65%
Hırvatistan	522.692	667.332	725.932	0,63%
İsviçre	657.052	726.351	686.173	0,59%
İrlanda	554.814	546.585	571.522	0,49%
Tayland	402.297	491.464	566.401	0,49%
Taipei	642.601	688.334	555.602	0,48%
Kazakistan	73.441	403.605	537.519	0,46%
Viet Nam	124.245	277.719	536.347	0,46%
Bulgaristan	372.615	422.508	473.201	0,41%
Hindistan	382.030	437.287	459.143	0,40%
Singapur	441.667	420.460	443.386	0,38%
Malezya	290.561	357.540	417.173	0,36%
Irak	194.336	230.208	368.661	0,32%
Finlandiya	271.856	317.800	346.645	0,30%
Portekiz	225.200	225.794	252.930	0,22%
İsrail	164.367	192.486	202.229	0,17%
Meksika	240.580	190.874	202.218	0,17%
Bosna ve Hersek	120.631	174.474	192.549	0,17%
Litvanya	131.582	167.761	188.907	0,16%
Brezilya	179.836	191.264	184.065	0,16%
Filipinler	170.666	150.583	158.400	0,14%
İran	48.274	2.681	152.125	0,13%
Kuzey Makedonya	48.682	92.850	146.757	0,13%
Endonezya	115.654	142.718	142.313	0,12%
Mısır	27.063	150.422	140.449	0,12%
Yunanistan	102.321	122.970	137.548	0,12%
DİĞER	928.885	911.993	1.128.942	0,97%
TOPLAM	92.044.320	104.283.799	116.057.167	

Kaynak: Trademap

DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER

DIŞ TİCARET POLİTİKASI

Macaristan'ın dış ticaret mevzuatı, 2004 yılında AB'ye giriŐi ile AB mevzuatına uyumlu hale getirilmiş ve 110/2004 (IV,28) sayılı Hükümet kararında düzenlenmiŐtir. AB üyeliği ile birlikte Macaristan'da dış ticaret "Avrupa Ekonomik Alanı ile Ticaret" ve "Avrupa Ekonomik Alanı Dış Ticaret" olarak ikiye ayrılmıŐtır.

AB'ye tam üye olan Macaristan'ın, Ortak Ticaret politikası kapsamında, kendisinin ayrı ticaret politikası önlemi soruŐturması yürütme yetkisi bulunmamaktadır. Bu nedenle, AB tarafından uygulamaya konulan tüm ticaret politikası önlemleri (anti-damping vergisi, telefı edici vergi, kota vb.) Macaristan tarafından da aynen uygulanmaktadır. AB tarafından, aralarında ülkemiz menşeli ürünlere karşı da uygulanan ticaret politikası önlemlerine ise, AB'nin bu amaçla oluŐturduĐu web sitelerinden ulaşılabilir.

İTHALAT LİSANSLARI

Macaristan'a ithalatta ürünlerin %95'i için ithalat lisansı uygulaması kaldırılmasına rağmen, DTÖ üyesi olmayan ya da Çin gibi bazı ülkelerden ithal edilen tekstil, giyim, ayakkabı gibi bir takım ürünlerde ithalat lisansı aranmaktadır. Ayrıca silah ve mühimmat, askeri malzemeler, sağlığa zararlı maddeler, biyolojik silah yapımında kullanılan maddeler, ilaçlar, banknot yapımında kullanılan özel kağıt çeŐitleri, nükleer ürünler ve uranyum cevheri gibi ürünlerin ithalatında çeşitli lisans ve ön izin uygulamaları mevcuttur. Balık ve balık konservesi, pestisit, kıymetli metaller, kullanılmış ya da yeniden üretime tabi tutulmuş araba lastikleri ve bazı yeniden kullanılabilir atıklar için de çeşitli kısıtlamalar mevcuttur.

Dış ticaret mevzuatı uyarınca, ithalatında ya da ihracatında Macaristan Ekonomi ve Ulaştırma Bakanlığı Ticaret Lisansları Ofisi'nden (<http://www.mkeh.gov.hu/>) ya da Macaristan Tarım Bakanlığı'ndan "Lisans" alınmasını gerektiren ürünler Şöyledir:

- Bazı tarım ürünleri
- Silahlar, ilaçlar ve radyoaktif maddeler. İlaçlar için ayrıca ilgili otoriteden de ön izin alınması gerekmektedir.
- Geri dönüşümlü eşya ticareti, zararlı atıkları ticareti, bazı hayvan ve bitki türlerinin ticareti, savunma teknolojileri.
- Ayrıca uluslararası anlaşmalar ile ticaretine sınırlamalar getirilmiş ürünlerin ya İthalat/ ihracatları lisansa tabi kılınmakta, ya belirsiz bir zaman için bu ürünlerin ticareti askıya alınmakta ya da yasaklanmaktadır.

Tarım ürünleri Ticareti AB'nin Ortak Tarım Politikası çerçevesinde yürütölmektedir. UyuŐturucular, kimyasallar, atıklar ve nükleer maddeler ile ilgili diğer düzenlemeler, ilgili Bakanlıklar tarafından yürütölmektedir.

Bunların yanı sıra, hayvan ve bitki sağlığı, kimyasal maddelerin ithalatı, teknik standartlar, paketleme ve etiketleme gibi konularda da aynı Şekilde AB mevzuatı aynen uygulanmakta olup, söz konusu alanlarda AB mevzuatını uygulamakla yükümlü ve yetkili Macar makamlarının listesi ise aŐaĐıda gösterilmektedir. Öte yandan, bu konulardaki AB mevzuatı, madde bazında <http://export-help.cec.eu.int/> adresinde yer alan web sayfasından temin edilebilmektedir.

TARİFELER VE DİĞER VERGİLER

1 Mayıs 2004 tarihi itibarıyla AB'ye tam üye olan Macaristan, AB'ye üye diğer ülkeler gibi Avrupa Birliği'nin Ortak Ticaret Politikası'nın bir parçası olarak Ortak Gümrük Tarifesi'ni (OGT) uygulamaktadır. OGT, halen 2658/87 sayılı Konsey Yönetmeliği çerçevesinde uygulanmakta, tarifeleri gösterir liste ise her yıl yenilenmektedir. Macaristan'ın AB'ne girişinden sonra ortalama

gümrük vergisi oranlarında azalma olmuş ve ortalama gümrük vergileri %3.5 ile %8.9 arasında değişmektedir.

Avrupa Birliği'nde yürürlükte bulunan gümrük vergilerine, internet aracılığıyla http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds/en/tarhome.htm adresinden yer alan TARIC web sayfasından ulaşmak mümkün bulunmaktadır. Söz konusu web sayfasında, madde tanımı veya Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP) bazında arama yapılmasına olanak tanınmakta, ayrıca söz konusu ürüne ilişkin başka kısıtlamalar varsa onlar da ayrıca gösterilmektedir.

Türkiye-Macaristan dış ticaretinde, tamamıyla AB - Türkiye Gümrük Birliği anlaşması uygulanmaktadır. Bu nedenle Türk sanayi ürünlerinin Macaristan'a ithalatından gümrük vergisi alınmamakta ve Türk mallarının ithalatında ATR belgesi gerekmektedir.

- **Katma Değer Vergisi (KDV):** 1 Ocak 2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere genel KDV oranı % 27'ye çıkarılmıştır. Ayrıca, "süt, süt ürünleri, ekmek" gibi bazı temel gıda ürünlerinde uygulanan KDV oranı değişmemiştir. İndirimli oran, insan kullanımına yönelik eczacılık ürünleri, engelliler için tıbbi cihazlar, tıbbi amaçlarla kullanılan diyet maddeleri, insan sütü ikameleri, tıbbi amaçlı oksijen, kitap, günlük gazete ve dergilerde geçerli olup, ihracatta, bazı sağlık hizmetlerinde, bir takım ilaçlarda, eğitimde, okul kitaplarında, ise KDV uygulanmamaktadır.
- **Kurumlar Vergisi:** 2003 yılı sonuna kadar %18 olan kurumlar vergisi, 2004 yılı itibariyle %16'ya indirilmiştir. Ayrıca, en az bir kişi istihdam eden ve istihdam ettiği işgücüne asgari ücretin en az 1.5 katı ücret ödeyen firmalar, vergiye tabi gelirlerinin 50 milyon forinte kadar olan kısmı için %10 kurumlar vergisi ödemek için başvuruda bulunma hakkına sahiptir. 1 Ocak 2008 tarihi itibariyle, bu firmaların ilk 5 milyon forintlük vergi matrahına uygulanan % 10'luk indirimli vergi oranı için üst limit 50 milyon forinte çıkarılmıştır. Ancak firmanın bu indirimden yararlanabilmesi için, ilk 50 milyon forintlük kısımdaki 6 puanlık farkı, yeni işçi istihdam etme, borçlarını ödeme, özürlü istihdam etme gibi alanlarda harcaması zorunluluğu bulunmaktadır. Bu uygulama KOBİ niteliğinde firmalara yönelik olarak çıkarılmış bir kolaylıktır. Buna ek olarak firmalar % 4 oranında "dayanışma vergisi" ödemek durumundadırlar ve bu verginin matrahı hiç bir indirimle gidilmeden önceki vergi öncesi karı da içermekte olup, bu matrahtan sadece Ar-Ge harcamaları düşülebilmektedir.
- **Bireysel Gelir Vergisi:** 1 Ocak 2009 tarihinden geçerli olmak üzere, alt gelir grubu için uygulanan gelir vergisi oranı %18 olarak tutulmuş ancak bu oran için uygulanan 1.7 milyon HUF'luk gelir limiti 1.9 milyon HUF'a çıkarılmıştır. Bu miktarın üzerinde yıllık gelire sahip olan bireyler için uygulanan vergi oranı ise %36 olarak kalmıştır. Ayrıca, bireyler, elde ettikleri sermaye ve diğer yatırım gelirinden %20 oranında vergi ödemek zorundadırlar. Buna ek olarak, aynen şirketler gibi, yıllık geliri 7.4 milyon forinti aşan bireyler (Bu üst limit daha önce 6 milyon forint iken 2009 yılı başı itibariyle 7.4 milyon forinte yükseltilmiştir.) % 4 oranında "dayanışma vergisi-solidarty tax" ödemek zorundadır.
- **Özel Tüketim Vergisi:** Macaristan tarafından, alkol ve alkollü içecekler, tütün ürünleri ve bazı yakıt ürünlerinde değişen oranlarda özel tüketim vergisi uygulanmakta olup, söz konusu vergi oranlarına "<http://exporthelp.europa.eu/>" adresinde yer alan web sayfasından ulaşılabilir. Öte yandan, 11 Mayıs 2009 tarihinde yapılan değişiklikle, yine 1 Temmuz'dan geçerli olmak üzere söz konusu vergilerde %5 ile %7 oranlarında artışa gidilmiştir. (Macar yasalarına göre, içeriğinde en az %1.2 oranında alkol bulunan içecekler "alkollü içecek" kabul edilmektedir.)
- **Emlak Alım-Satım Vergisi:** Genel olarak emlak alım satımında uygulanan bu vergi %10'dur. Alıcı tarafından ödenen bu vergi, arazi alım satımı hariç olmak üzere, KDV oranı da ilave edilmiş mülkün değeri üzerinden alınmaktadır. Apartman dairesi ve evler için ise, 4 milyon HUF'luk kısma kadar %2 olan söz konusu oran, bu değerin üstündeki bölümler için de %6 olarak uygulanmaktadır.
- **Taşıt Alım-Satım Vergisi:** Taşıt alım satımlarında tahsil edilen bu vergi, aracın motor hacmine göre değişmekte olup, uygulanan vergi oranı ise cm³ başına 18 ila 24 forint arasında bulunmaktadır.
- **Taşıt Kayıt Parası:** Taşıt alım-satım vergisi dışında, Macaristan'da trafiğe çıkan her motorlu araç (araba ve motosiklet) için 250.000 ila 9.622.000 HUF arasında değişen oranlarda

"taşıt kayıt vergisi" ödenmesi zorunludur. Ayrıca bu vergi, satıcı veya ithalatçı tarafından ödenmektedir.

- **Çevre Koruma Ürün Vergisi:** Belirli yağ ürünleri, kauçuk araba lastiği, soğutma ekipmanları ve buzdolapları, piller, ticari amaçlı basılmış kağıtlar ve elektrikli ve elektronik cihazların Macaristan'daki yerli üreticileri ve ithalatçıları, değişen oranlarda Çevre Koruma Vergisi ödemek zorundadır. Bu oran soğutma ekipmanı ve ticari paketlemeler hariç, kilo başına hesaplanmaktadır. Ayrıca, ithal mallarda söz konusu vergi, mal serbest dolaşıma sokulmadan evvel gümrük kapısında ödenmek durumundadır.
- **Ekoloji Vergisi:** 1 Ocak 2004 tarihinden bu yana uygulanmaya başlanan bu vergi ile işin tabiatı gereği belirli limitler çerçevesinde çevreye bırakılan zararlı maddeler karşılığında işyerlerinden tahsil edilmekte olup, vergi oranı bırakılan zararlı maddelerin "hava", "su" ve "toprağa" bırakılmasına göre değişik oranlarda uygulanmaktadır. (Örneğin, sülfür dioksit için kg başına 0.2 Euro) Bu vergi, çeyrek dönemler itibarıyla peşin ödenmekte, daha zorla fiili miktarlara göre fark ya tahsil edilmekte ya da firmaya geri ödenmektedir.
- **Enerji Üretici ve Dağıtıcı Firmalarca Ödenmesi Gereken Vergi (Robin Hood Vergisi):** 1 Ocak 2009 yılından başlamak ve 2009 ve 2010 yıllarında geçerli olmak üzere, gaz, petrol, ısıtma ve elektrik üretimi alanında faaliyet gösteren firmalara % 8 oranında bir "özel vergi" (söz konusu vergi, kamuoyunda "Robin Hood Vergisi" olarak adlandırılmaktadır.) getirilmiştir. Yenilenebilir enerji üreten firmalar ile yıllık 50 MW elektrikten az üretimi olan firmalar bu vergiden muaf tutulmakta olup, bu yoldan elde edilen gelir merkezi ısıtma yolu ile ısınan, eski rejim döneminden kalma ve genellikle düşük gelirli ailelerin yaşadığı blokların ısıtma maliyetlerini destekleme amacıyla kullanılacaktır.

YEREL VERGİLER

- **Bina (Yapı) Vergisi:** Binalardan alınan bu vergi, m² başına yıllık maksimum 1.170 forint veya yerel yönetim tarafından belirlenen piyasa değerinin en fazla % 3 oranında ödenmektedir.
- **Arazi Vergisi:** Üzerine yapı olmayan arazilerden tahsil edilen bu vergide m² başına yıllık maksimum 260 forint veya yerel yönetim tarafından belirlenen piyasa değerinin en fazla % 3 oranında ödenmektedir.
- **Yerel İş Vergisi:** Belediyeler kendi bölgelerinde faaliyette bulunan firmalardan yerel vergi tahsilatı yapmaktadır. Bu vergilerden en önemlisi ve sıklıkla uygulananı "Yerel İş Vergisi"dir. Yerel iş vergisi, firmanın vergi matrahının ki bu matrah net satış geliridir. Tabanının maksimum % 2'si oranında olmakta, ayrıca bu oranın belirlenmesi ve vergi ile ilgili firmalara imtiyaz tanınması tamamen Belediyelerin yetkisindedir. Ayrıca, 2006 yılı başında yapılan değişiklikle, bu verginin tamamı, kurumlar vergisinden düşülebilmektedir.
- **Belediye Vergisi:** İstihdam edilen işgücü sayısına göre hesaplanan bu vergide, vergi miktarı istihdam edilen işgücü başına maksimum yıllık 2600 forint tutarındadır.

DİĞER ÖDEMELER

Yukarıda belirtilenlerin dışında, Macaristan'da faaliyet gösteren firmaların yapmak zorunda olduğu diğer ödeme ve katkı payları ise şöyledir:

- **Rehabilitasyon Fonu Katkısı:** Macaristan'da firmaların istihdam ettikleri işgücünün %5'i engelli insanlardan oluşmak zorunda olup, bu kriteri sağlayamayan firmaların, iyileştirme Fonu'na istihdam etmediği her bir engelli işgücü için yıllık 177.600 forint ödeme yapması gerekmektedir. Ancak, firmanın toplam istihdamı 20'nin altında ise bu katkı payını yapma zorunluluğu bulunmamaktadır.
- **Mesleki Eğitim Fonu Katkısı:** Macar firmalar, mesleki eğitim yapan okullara destek amacıyla kurulan bu fona istihdam ettiği işgücü başına yıllık maaşlarının % 1.5'i oranında katkı sağlamak durumundadır.
- **Kültür Fonu Katkısı:** Belirli mal ve hizmetlerin (film, dergi, yapı malzemeleri, video kiralama ve reklam gibi) perakende satımı ile işgal eden işletmelerin, KDV hariç yıllık satış vergileri üzerinden %0.2 ile %25 oranında değişen oranlarda Kültür Fonuna katkı yapması

zorunluluğu bulunmaktadır. Ayrıca, değeri 120 milyon forint üzerinde olan bina inşa eden müteahhitlik firmalarının da bu değerin %0.2'si oranında bir katkı sağlaması gerekmektedir.

- **İnovasyon Katkısı:** Mikro ve küçük ölçekli olanlar hariç, tüm işletmeler yıllık satış gelirlerinin %0.3 oranında bir ödemeyi yapmak zorundadırlar. Öte yandan, bu miktar, firmalar tarafından yapılan Ar-Ge harcamaları kapsamında matrahtan düşülebilmektedir.

TARİFE DIŞI ENGELLER

Macaristan'ın 1 Mayıs 2004 tarihinde Avrupa Birliği'ne üye olmasıyla birlikte, dış ticarete ilişkin olarak AB mevzuatı uygulanmaya başlanmıştır. Bu çerçevede, Macaristan'ın ithalatında münferit bir kısıtlamaya gitmesi söz konusu değildir. Ancak, zaman zaman karşılaşılan sorunlar mevzuatın farklı veya yanlış yorumlanmasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla, ilgili AB mevzuatının gerektirdiği belgelere sahip olan ülkemiz ürünlerine yönelik, genel veya sektörel bir tarife dışı engel uygulanmamaktadır.

ÜRÜN STANDARTLARI İLE İLGİLİ UYGULAMALAR

Teknik standartlar konusunda Macaristan, AB mevzuatını takip etmekte olup, bu mevzuata ilişkin bilgilere AB'nin

- <http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/standardization/harmstds/reflist/construc.html>
- <http://www.newapproach.org/> web sitelerinden ulaşılabilir.

Öte yandan, AB tarafından düzenlenmemiŐ alanlarda, Macaristan kendi ulusal standart ve teknik mevzuatını uygulamakta olup, Macar standartlarına ilişkin bilgilere Macaristan Standartlar Ofisi'nin (Magyar Szabványügyi Testület-MSZT) <http://www.mszt.hu> adresinde yer alan web sayfasından ulaŐılması mümkündür.

EMI standardı mecburi değil, fakat ülke içindeki firmalar tarafından tercih edilen bir uygulamadır. Buna karşılık CE standartları mecburidir. EMI belgesi ile Macaristan'dan ihracat yapılamamakta, çünkü bu belge sadece Macaristan'da geçmektedir. Macaristan'ın AB'ye standardizasyon uyumu halen tamamlanmamıştır. Birçok sektörde AB standartlarının Macaristan standartlarına uyum çalışmaları devam etmektedir. Yaklaşık % 80 oranında uyumlaştırma çalışması tamamlanmıştır. Bir firma için EMI belgesini almak, ürüne göre değişse de, yaklaşık 1 ay sürmektedir. Eğer bir ürün için AB standardı yoksa EMI o ürünle ilgili bir standart hazırlar ve ülke içinde, sadece o standart geçerli olur. Bir ürün EMI sertifikasına sahipse, bu sertifika diğer AB ülkelerinde geçerli değildir. Türkiye'deki bir firma CE işaretini almışsa, Macaristan için EMI veya başka bir belgeye ihtiyaç yoktur.

TÜRKİYE İLE TİCARET

TÜRKİYE-MACARİSTAN DIŞ TİCARET SEYRİ (1.000 DOLAR)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2014	693.582	1.187.641	1.881.223	-494.060
2015	711.789	1.305.322	2.017.111	-593.534
2016	831.785	1.301.052	2.132.836	-469.267
2017	1.080.257	1.513.474	2.593.731	-433.218
2018	1.155.071	1.394.693	2.549.764	-239.622

Kaynak: TÜİK

TÜRKİYE'NİN MACARİSTAN'A İHRAÇ ETTİĞİ BAŞLICA ÜRÜNLER (1.000 DOLAR)

Fasıl	Fasıl adı	2016	2017	2018	Payı
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	235.018.674	280.066.283	369.608.955	32,00%
84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	93.281.214	87.156.850	123.579.459	10,70%
73	Demir veya çelikten eşya	54.826.705	70.385.394	83.663.589	7,24%
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	54.242.018	59.447.987	64.408.153	5,58%
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	38.860.821	48.521.535	61.691.711	5,34%
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	29.795.241	125.392.569	52.232.087	4,52%
39	Plastikler ve mamulleri	49.104.191	56.422.332	51.993.030	4,50%
74	Bakır ve bakırdan eşya	24.119.846	43.624.398	40.887.062	3,54%
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	24.251.862	29.760.075	34.340.861	2,97%
54	Sentetik ve suni filamentler, şeritler ve benzeri sentetik ve suni dokumaya elverişli maddeler	22.052.264	25.487.110	23.054.703	2,00%
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	13.858.610	15.439.211	20.888.161	1,81%
90	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	8.801.117	11.335.308	17.595.333	1,52%
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	16.534.749	43.708.053	17.301.015	1,50%
52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	26.172.516	21.914.047	17.142.956	1,48%
94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb, prefabrik yapılar	7.559.535	8.777.956	12.233.616	1,06%
72	Demir ve çelik	3.524.013	5.205.265	11.938.063	1,03%
57	Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	8.489.972	11.661.360	11.498.537	1,00%
8	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	7.322.765	7.205.065	10.435.521	0,90%
60	Örme eşya	12.376.393	22.343.617	9.785.926	0,85%

63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	6.904.222	7.827.225	8.960.705	0,78%
83	Adi metallerden çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	6.198.645	6.622.299	8.494.598	0,74%
82	Adi metallerden aletler, bıçakçı eşyası ve sofrta takımları, adi metallerden bunların aksam ve parçaları	1.423.989	1.425.116	8.235.511	0,71%
55	Sentetik ve suni devamsız lifler	11.346.103	8.254.847	8.101.927	0,70%
59	Emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş dokunabilir mensucat, dokunabilir maddelerden teknik eşya	6.626.586	5.228.209	7.542.232	0,65%
32	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülusalalar, tanenler, boyalar, pigmentler, vb, vernikler, vb, macunlar, mürekkepler	5.781.160	5.230.228	7.518.242	0,65%
70	Cam ve cam eşya	3.236.640	4.803.117	6.807.857	0,59%
48	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	4.621.804	10.256.052	6.586.161	0,57%
12	Yağlı tohum ve meyvalar, muhtelif tane, tohum ve meyvalar, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	12.652.642	6.448.244	6.227.100	0,54%
64	Ayakkabılar, getrler, tozluklar ve benzeri eşya, bunların aksamı	2.549.498	4.395.573	4.079.338	0,35%
96	Çeşitli mamul eşya (hijyenik havlu, bebek bezi, kalem, çakmak, fermuar, fırça vb.)	2.655.068	3.568.502	3.934.856	0,34%
68	Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya	2.302.531	2.910.492	3.653.802	0,32%
7	Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	1.373.146	1.841.586	3.319.332	0,29%
58	Özel dokunmuş mensucat, tuftede edilmiş dokunabilir mensucat, dantela, duvar halıları, şeritçi ve kaytancı eşyası, işlemler	3.300.822	4.234.643	2.971.491	0,26%
33	Uçucu yağlar ve rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	2.683.060	2.922.886	2.868.564	0,25%
34	Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağlama müstahzarları, mumlar, bakım müstahzarları, dişçilik müstahzarları	2.925.434	2.906.724	2.862.363	0,25%
30	Eczacılık ürünleri	3.010.278	3.493.949	2.857.748	0,25%
17	Şeker ve şeker mamulleri	1.958.937	2.198.186	2.348.747	0,20%
24	Tütün ve tütün yerine geçen işlenmiş maddeler	1.079.110	2.122.399	2.090.292	0,18%
95	Oyuncaklar, oyun ve spor malzemeleri, bunların aksam, parça ve aksesuarı	420.687	365.127	1.945.167	0,17%
44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	1.053.000	1.693.730	1.594.339	0,14%
86	Demiryolu vb hatlara ait taşıtlar ve malzemeler, bunların aksam-parçaları, mekanik trafik sinyalizasyon cihazları	1.361.459	1.664.122	1.534.686	0,13%
56	Vatka, keçe ve dokunmamış mensucat, özel iplikler, sicim, kordon, ip, halat ve bunlardan mamul eşya	2.628.286	1.865.198	1.464.232	0,13%
69	Seramik mamulleri	743.874	995.684	1.417.467	0,12%
38	Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	1.104.407	1.069.429	1.348.048	0,12%
19	Hüubat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	876.103	886.619	1.089.404	0,09%
29	Organik kimyasal ürünler	575.141	455.194	1.085.026	0,09%
18	Kakao ve kakao müstahzarları	932.849	1.045.121	1.006.147	0,09%

20	Sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	1.065.444	1.243.885	973.131	0,08%
51	Yapağı ve yün, ince veya kaba hayvan kılı, at kılından iplik ve dokunmuş mensucat	859.664	633.162	839.552	0,07%
42	Deri-saraciye eşyası, eyer-koşum takımları, seyahat eşyası, el çantaları vb mahfazalar, hayvan bağırsağından mamul eşya	118.973	560.167	777.739	0,07%
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	804.911	828.930	767.116	0,07%
25	Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçıklar, kireçler ve çimento	181.504	296.055	644.664	0,06%
6	Canlı ağaçlar ve diğer bitkiler, yumrular, kökler ve benzerleri, kesme çiçekler ve süs yaprakları	531.682	686.069	528.079	0,05%
3	Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve suda yaşayan diğer omurgasız hayvanlar	347.017	420.314	505.620	0,04%
9	Kahve, çay, paraguay çayı ve baharat	277.798	275.931	413.176	0,04%
35	Albüminoid maddeler, değişikliğe uğramış nişasta esaslı ürünler, tutkallar, enzimler	397.100	446.573	391.301	0,03%
23	Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	137.229	3.293	335.906	0,03%
41	Ham postlar, deriler (kürkler hariç) ve köseleler	75.019	132.835	288.087	0,02%
21	Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalari, çay hülusalari, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	543.178	713.393	279.668	0,02%
28	İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	513.847	447.985	262.904	0,02%
5	Diğer hayvansal menşeli ürünler (kıl, kemik, boynuz, fildişi, mercan, bağırsak, vb.)	83.585	81.041	254.879	0,02%
93	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	246.183	177.246	232.282	0,02%
49	Basılı kitaplar, gazeteler, resimler ve baskı sanayiinin diğer mamulleri, el ve makina yazısı metinler ve planlar	112.759	122.741	211.945	0,02%
53	Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler, kağıt ipliği ve kağıt ipliğinden	253.594	265.741	170.861	0,01%
65	Başlıklar ve aksamı (şapka, kasket, koruyucu başlıklar vb.)	11.219	103.199	124.979	0,01%
22	Meşrubat, alkollü içkiler ve sirke	152.738	169.103	124.151	0,01%
16	Et, balık, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar veya diğer su omurgasızlarının müstahzarları	84.472	110.972	102.050	0,01%
	DİĞER	2.468.702	1.953.013	619.237	0,05%
	TOPLAM	831.784.605	1.080.256.564	1.155.071.447	

Kaynak: TÜİK

TÜRKİYE'NİN MACARİSTAN'DAN İTHAL ETTİĞİ BAŞLICA ÜRÜNLER (1000 DOLAR)

Fasıl	Fasıl adı	2016	2017	2018	Payı
-------	-----------	------	------	------	------

84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	230.821.960	257.319.750	265.593.392	19,04%
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	192.630.047	231.388.941	231.056.508	16,57%
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	371.294.919	291.440.758	225.274.510	16,15%
1	Canlı hayvanlar	37.632.284	100.041.504	120.387.970	8,63%
39	Plastikler ve mamulleri	75.156.899	106.234.535	98.131.082	7,04%
29	Organik kimyasal ürünler	61.787.505	91.379.731	92.519.292	6,63%
90	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	69.706.070	87.123.350	83.444.085	5,98%
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	31.233.015	35.874.109	26.781.431	1,92%
73	Demir veya çelikten eşya	3.475.650	20.945.502	23.789.617	1,71%
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	13.676.575	15.878.861	17.950.500	1,29%
23	Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	23.282.892	14.704.921	17.663.756	1,27%
30	Eczacılık ürünleri	15.525.529	16.728.299	14.779.953	1,06%
28	İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	12.068.180	17.004.355	13.593.521	0,97%
70	Cam ve cam eşya	12.876.221	13.238.133	12.342.403	0,88%
68	Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya	893.906	2.207.835	12.239.933	0,88%
38	Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	7.903.902	22.630.556	12.009.087	0,86%
94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb, prefabrik yapılar	13.743.966	11.369.377	10.205.836	0,73%
72	Demir ve çelik	13.080.932	1.417.203	10.109.292	0,72%
83	Adi metallerden çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	7.451.799	11.191.449	8.722.162	0,63%
20	Sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	7.931.450	9.052.208	8.438.829	0,61%
42	Deri-saraciye eşyası, eyer-koşum takımları, seyahat eşyası, el çantaları vb mahfazalar, hayvan bağırsağından mamul eşya	12.040.475	14.779.283	8.271.290	0,59%
21	Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalari, çay hülusalari, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	6.054.503	6.359.600	8.096.335	0,58%
12	Yağlı tohum ve meyvalar, muhtelif tane, tohum ve meyvalar, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	684.612	1.380.933	7.762.988	0,56%

27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	8.203.457	6.151.520	6.545.413	0,47%
33	Uçucu yağlar ve rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	4.263.824	4.213.682	5.824.954	0,42%
34	Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağlama müstahzarları, mumlar, bakım müstahzarları, dişçilik müstahzarları	5.559.419	5.395.283	4.684.055	0,34%
96	Çeşitli mamul eşya (hijyenik havlu, bebek bezi, kalem, çakmak, fermuar, fırça vb.)	10.479.977	4.654.313	4.067.016	0,29%
95	Oyuncaklar, oyun ve spor malzemeleri, bunların aksam, parça ve aksesuarı	4.062.832	4.239.103	3.967.421	0,28%
44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	3.060.210	3.376.434	3.864.433	0,28%
2	Etiler ve yenilen sakatat	100.683	677.028	3.557.193	0,26%
56	Vatka, keçe ve dokunmamış mensucat, özel iplikler, sicim, kordon, ip, halat ve bunlardan mamul eşya	3.123.437	5.512.889	3.245.433	0,23%
15	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar, yemeklik katı yağlar, hayvansal ve bitkisel mumlar	5.868.608	6.926.087	3.124.086	0,22%
10	Hububat	1.732.918	59.113.913	2.615.487	0,19%
48	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	2.380.263	1.143.712	2.538.507	0,18%
69	Seramik mamulleri	2.240.691	3.784.379	2.401.925	0,17%
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	1.820.526	2.292.450	2.140.801	0,15%
51	Yapağı ve yün, ince veya kaba hayvan kılı, at kılından iplik ve dokunmuş mensucat	421.470	1.515.930	1.412.007	0,10%
18	Kakao ve kakao müstahzarları	1.433.727	1.140.509	1.396.657	0,10%
7	Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	3.029.843	3.330.043	1.348.520	0,10%
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	1.930.996	1.471.675	1.121.013	0,08%
80	Kalay ve kalaydan eşya	206.391	773.435	1.022.657	0,07%
11	Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, inülin, buğday gluteni	2.354.277	3.390.214	859.180	0,06%
54	Sentetik ve suni filamentler, şeritler ve benzeri sentetik ve suni dokumaya elverişli maddeler	596.154	1.202.981	856.277	0,06%
82	Adi metallere aletler, bıçaklı eşyası ve sofa takımları, adi metallere bunların aksam ve parçaları	1.138.547	478.756	707.442	0,05%
55	Sentetik ve suni devamsız lifler	2.244.818	2.549.334	697.615	0,05%
24	Tütün ve tütün yerine geçen işlenmiş maddeler	535.289	181.819	675.054	0,05%
86	Demiryolu vb hatlara ait taşıtlar ve malzemeler, bunların aksam-parçaları, mekanik trafik sinyalizasyon cihazları	802.418	613.293	633.165	0,05%
32	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülâsalar, tanenler, boyalar, pigmentler, vb, vernikler, vb, macunlar, mürekkepler	265.865	427.314	570.261	0,04%
19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	858.607	823.410	533.352	0,04%

64	Ayakkabılar, getrler, tozluklar ve benzeri eşya, bunların aksamı	722.882	682.643	512.720	0,04%
5	Diğer hayvansal menşeli ürünler (kıl, kemik, boynuz, fildişi, mercan, bağırsak, vb.)	124.246	241.014	506.033	0,04%
6	Canlı ağaçlar ve diğer bitkiler, yumrular, kökleri ve benzerleri, kesme çiçekler ve süs yaprakları	2.844.608	2.500.971	394.688	0,03%
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	1.445.575	523.230	393.867	0,03%
81	Diğer adi metaller (tungsten, molibden, tantal, magnezyum, kobalt, bizmut, kadmiyum, vb.), sermetler, bunlardan eşya	260.673	666.948	385.006	0,03%
91	Saatler ve bunların aksam ve parçaları	29.900	46.943	322.462	0,02%
52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	770.694	251.214	309.002	0,02%
35	Albüminoid maddeler, değişikliğe uğramış nişasta esaslı ürünler, tutkallar, enzimler	13.421	78.371	271.917	0,02%
74	Bakır ve bakırdan eşya	286.515	314.364	250.614	0,02%
17	Şeker ve şeker mamulleri	241.019	275.283	250.110	0,02%
58	Özel dokunmuş mensucat, tuftedilmiş dokunabilir mensucat, dantela, duvar halıları, şeritçi ve kaytancı eşyası, işlemler	122.900	92.617	212.116	0,02%
49	Basılı kitaplar, gazeteler, resimler ve baskı sanayiinin diğer mamulleri, el ve makina yazısı metinler ve planlar	2.157.722	1.265.236	172.828	0,01%
43	Kürkler ve taklit kürkleri, bunların mamulleri	56.986	84.967	166.050	0,01%
22	Meşrubat, alkollü içkiler ve sirke	913.969	411.389	134.810	0,01%
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	295.725	110.686	127.056	0,01%
	DİĞER	1.096.256	857.508	710.065	0,05%
	TOPLAM	1.301.051.629	1.513.474.083	1.394.693.040	

Kaynak: TÜİK

İKİ ÜLKE ARASINDA TİCARETİN ALTYAPISINI OLUŞTURAN ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

Türkiye-Macaristan dış ticaretinde, tamimiyle AB-Türkiye Gümrük Birliği anlaşması uygulanmaktadır. Bu nedenle Türk sanayi ürünlerinin Macaristan'a ithalatından gümrük vergisi alınmamakta ve Türk mallarının ithalatında A.TR belgesi gerekmektedir.

1 Mayıs 2004 itibariyle Macaristan'ın AB üyeliği neticesinde ülkemiz ile Macaristan arasındaki 1997 tarihli "Serbest Ticaret Anlaşması" feshedilmiş ve yerine gümrük birliği tesis edilmiştir. Bu tarihten itibaren Macaristan ile ticaretimiz gümrük birliği kuralları çerçevesinde yürütülmeye başlanmış ve sanayi ürünlerimizin önündeki görün ve eş etkili vergiler olabilecek en alt düzeye indirilmiştir. Tarım ürünlerinde daha önce STA kapsamında kısıtlı bir liste ile karşılıklı tavizli ticaret hakkı uygulanan tarım ürünleri de Macaristan'ın Ortak Tarım Politikası uygulamalarına dahil olması ile AB ile aynı doğrultuda gerçekleştirilmeye başlamıştır.

Türkiye ile Macaristan arasındaki ekonomik ilişkilerdeki kilometre taşlarına bakıldığında, 1995 yılında yürürlüğe giren yukarıdaki anlaşmaların yanı sıra, iki ülke arasında 1997 yılında imzalanan ve 1 Nisan 1998 itibariyle yürürlüğe giren Serbest Ticaret Anlaşması (STA)'nın ikili ticarete ivme kazandıran ilk düzenleme olduğu görülür. Söz konusu Anlaşma ile sanayi ürünleri

ve işlenmiş tarım ürünleri ithalatındaki gümrük vergisi ve eş etkili vergiler karşılıklı olarak sıfırlanmıştır. Ayrıca, bazı tekstil ve hazır giyim ürünlerinde getirilen istisnalar da 2000 yılı sonu itibarıyla aşamalı olarak kaldırılmıştır. STA kapsamında ayrıca, iki ülke menşeli bazı kısıtlı sayıdaki tarım ürününe tavizli vergi uygulanmıştır.

Bir diğer önemli gelişme ise, 1 Mayıs 2004 itibarıyla Macaristan'ın AB'ye üyeliği neticesinde iki ülke arasında feshedilen STA'nın yerine Gümrük Birliğinin tesis edilmesidir. Gümrük Birliği sonrasında, ikili ticari ilişkilerin yeni bir ivme kazandığı ve dış ticaret hacminin hızla arttığı görülmektedir.

PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

FİKRİ, SİNAİ MÜLKİYET HAKLARI

Patent konusunda müracaatların ibraz edileceği merci Macaristan Patent Ofisidir. Macaristan Patent Ofisinin web sayfasından (<http://www.hpo.hu>) detay bilgilere ulaşılabilir. Yabancı müracaatçılar için mutlaka avukatlar veya patent vekillerinden tavsiye alınmalıdır.

DAĞITIM KANALLARI

Budapeşte ve çevresi GM/Opel, Pepsi, Coca Cola, Hewlett-Packard ve AIG/Lincoln gibi çokuluslu şirketlerin Orta ve Güneydoğu Avrupa merkezlerini kurmak için öncelikli olarak tercih ettikleri bir bölgedir. Pazarı Batı Avrupa ile bütünleşmiş olmasına rağmen Macaristan'ın perakende ve toptancılık piyasasının halen zayıf yönleri mevcuttur. Örneğin ticari firma yapısı nispeten düşük sermayelidir ve bu durum toptan ve perakende sektörleri için geçerlidir.

Macaristan'daki başarılı dağıtım firmalarının büyük çoğunluğu, Auchan, Tesco, Cora, Office Depot, Metro, Brico, OBI, Praktiker ve IKEA gibi Avrupa ya da ABD firmalarının şubeleridir. Macaristan'ın distribütörlük sektörü piramidinde orta sıralarda yer alan stok tutan dağıtımıcılar ve büyük perakende mağazaları henüz yeterince gelişmiş durumda değildir. Ülkedeki geleneksel dağıtım kanalı modeli ithalatçı-toptancının doğrudan perakendeci ya da son kullanıcıya hizmet vermesi şeklindedir. Macar acente ve dağıtımıcıları genellikle, eğitim ve finansman maliyetlerinden kurtulmak ve pazarlama ve promosyon harcamalarını paylaşmak amacıyla yabancı ortak aramaktadır.

Son birkaç yıla kadar Macaristan'ın perakende sektörüne küçük aile işletmesi şeklindeki mağaza ve dükkanlar hakim olmuştur. Bu tip binlerce mağaza kırsal kesimdeki nüfusa hizmet vermeye devam etmekte ve dağıtımıcı ve tedarikçiler için önemli bir rekabet yaratmaktadır. Bununla beraber, Macaristan'ın perakende sektörü Real, CBA ve Alfa gibi finansal açıdan güçlü, zincir mağazaların yaygınlaşması ile küçük işletmelerden orta sınıf perakendecilere doğru bir dönüşüm geçirmektedir. Ayrıca ülkede açılan indirimli gıda market zincirleri sayısında da bir patlama yaşanmaktadır. Macaristan genelinde bu tip market zincirlerinden Lidl 51, Penny Market 148, Plus 164 ve Profi 71 mağazaya sahiptir.

Ülkedeki diğer bölgelerin aksine Budapeşte'nin perakende sektörüne büyük mağazalar, alışveriş merkezleri ve süpermarketler hakimdir. Pazarda yabancı zincirlerden Fransız Auchan, Cora ve Bristore, Alman Metro, OBI ve Baumax, Avusturyalı Lidl, Humanic ve KİKA, İsveçli İkea, Belçikalı Match/Smatch ve İngiliz sermayeli Penny Market, Marks&Spencer ve Tesco faaliyet göstermektedir. Büyük Alışveriş merkezleri hızla artmaktadır. Budapeşte'de 21 alışveriş merkezi faaliyettedir. Budapeşte'deki en büyük alışveriş merkezi Mammut I ve II 52 200 m2 alana sahiptir. Diğer önemli alışveriş merkezleri West End City Center, Arkad, ve Polus Center'dır. Şehrin Buda kesiminde 2002-2004 yılları arasında içinde sinema salonları da bulunan büyük ölçekli üç alışveriş merkezi (Recsei, MOM Park ve Uj Buda) açılmıştır. Alışveriş merkezleri Szeged, Győr, Debrecen, Pécs ve Kecskemét başta olmak üzere başka şehirlerde de açılmaktadır. Macaristan ağırlıklı olarak nakit para kullanılan bir ülke olmasına rağmen son yıllarda ticari bankalar tarafından verilen kredi kartı sayısı hızla artmaktadır. Tüketiciler, özellikle şehirlerde bulunan alışveriş merkezleri, büyük mağaza ya da süpermarketlerde kredi kartı kullanma eğilimindedir. Çek kullanımı yaygın değildir. Para çekme makineleri (ATM) tüm Macaristan'da yaygındır.

TÜKETİCİ TERCİHLERİ

Macaristan'da halk hızla Avrupalı yaşam biçimine geçmektedir. Tüketicinin tercihleri alım gücüne göre değişmekle birlikte, büyük şehirlerde kalite ön planda tutulmaktadır. Kırsal kesimde de fiyat unsuru ağırlıklı olmakla birlikte kalite de önemlidir.

Tüketicinin yapısı ve davranışları incelenirken ülkede ikinci büyük sektör olan turizmin etkisi ve turistlerin de tüketici oldukları göz önüne alınmalıdır. Bu çerçevede özellikle Avrupalı turistler de potansiyel arz etmektedir.

REKLAM VE PROMOSYON

Ticari promosyon Macaristan pazarında başarılı olmak için kritik öneme sahip bir konudur. Ticari ve bilimsel fuar, seminer ve sergilere katılımcı veya ziyaretçi olarak katılım firmaların hedef kitlelerine mesajlarını ulaştırabilmelerine yardımcı olacaktır. Macaristan'daki dağıtımcılar reklamlarını genellikle ekonomi ve sektör dergilerinde yapmaktadır. Ticaret odaları ve birlikleri yüksek kalitede yayınlar ve düşük maliyetli web siteleri ile reklam olanağı sunmaktadır. Macar üniversiteleri ile ortaklık da ürün ticari promosyonu için bir araçtır.

Sektörel fuarlar Macaristan'da gittikçe yaygınlaşmaktadır. Özellikle bilişim, çevre teknolojileri, otomotiv, tarımsal ürünler, franchising ve inşaat malzemeleri önde gelmek üzere çeşitli sektörlerde sektörel fuarlar düzenlenmektedir.

Yazılı ve görsel medyanın Macar tüketicilerinin satın alma kararlarındaki etkisi artmaktadır. Reklam yapmak Macaristan iş hayatında önemli bir araçtır. Reklamcılık yasası ile reklam sektörü serbestleştirilmiş, alkol ve tütün mamulleri reklamları dahil olmak üzere çeşitli yasaklamalar kaldırılmıştır. Bununla beraber, reçeteli ilaçlar, aşular, diyet ürünleri için reklam yasağı devam etmektedir. Sosyal sigorta sistemi tarafından finanse edilen reçetesiz ilaçlar için yasak uygulanmamakta ancak hükümet tarafından sübvansé edilen ürün sayısı azaltılmaktadır. Macaristan Rekabet Yasası tüketicileri aldatici ya da firmaların itibarını zedeleyen reklamları yasaklamaktadır.

AMBALAJ, PAKETLEME VE ETİKETLEME

Macaristan'da ambalajın etiketinde, ambalajın üretildiği malzemenin tipi, yeniden kullanım yahut geri dönüşüm durumuna ait bilgiler yer alacaktır. Etiketlenmesi gereken ambalajlama ve etiket formatı çeşitli kararlarla hukuki düzenlemeye tabi tutulmuştur. Ambalaj üreticileri, ithalat ve ihracatçıları, ilgili makamlara sunacakları yıllık raporlarında üretilen, ithal veya ihraç edilen paketleme malzemesinin miktarını, yaptıkları malzemeleri belirtmek durumundadır.

ULAŞTIRMA VE TAŞIMACILIK MALİYETLERİ

Macaristan'da altyapı şartları çeşitlidir. İletişim ve internet hizmetlerinin kalite ve ulaşılabilirliği özellikle şehir merkezlerinde batı standartlarında olmakla beraber fiyatlar daha yüksektir. Karayolları şebekesinin kalitesi, yeni inşa edilen ya da yenilenen yollara rağmen gelişmiş ülkelere nispeten daha düşüktür. Macaristan 2006 yılı itibarıyla 31 058 km karayoluna ve 785 km otobana sahiptir.

YÜK TAŞIMACILIĞI

Karayollarında çeşitli iyileştirmeler yapılırken kamu mülkiyetindeki demiryollarında (MAV) yatırımların yetersiz olması yük taşımacılığında ağırlıklı olarak karayollarının kullanılmasına yol açmıştır. İç taşımacılıkta %92 oranında karayolları kullanılırken, demiryollarının payı %4,5'tur. Uluslar arası taşımacılık dahil edildiğinde kara ve demir yollarının payları sırasıyla %73,5 ve %19'dur. Boru hatları taşımacılıkta %7,8 ve suyolları %2,5 oranında kullanılmaktadır. Suyolu taşımacılığı özellikle eski Yugoslavya'ya uygulanan yaptırımlardan zarar görmüştür. Havayolu kargo taşımacılığının toplam içindeki payı da oldukça sınırlıdır.

YOLCU TAŞIMACILIĞI

Uzun mesafe yolcu taşımacılığında ilk sırada halen karayolu kullanılmaktadır. Demiryolu ikinci en fazla tercih edilen ulaşım ağıdır. AB'ye giriş ile her türlü ayrımcılığın kaldırılması ucuz havayollarını ülkeye çekmiş, buna bağlı olarak da havayolu trafiği hızlı bir artış göstermiştir. Budapeşte'deki Uluslararası Ferighey Havalimanı bir önceki yıla göre yolcu sayısını %3,6 arttırarak 8,6 milyon yolcu sayısına ulaşmıştır. 2007 yılındaki özelleştirmede havalimanını satın alan İngiliz BAA şirketi 2011 yılında 12 milyon, 2020 yılında ise 20 milyon yolcu sayısına ulaşılmasını beklemektedir.

FİNANSAL KİRALAMA (LEASİNG) VE FRANCHİSİNG

Ülkede faaliyet gösteren 400 civarında Franchises'in yarısı yabancılara aittir. Perakende sektöründeki payına bakıldığında sektör ABD, Japonya ve AB ülkelerinden daha geridedir. Bununla beraber gelişen lojistik etkinlik ve tüketim pazarı ülkeyi uluslar arası markalar için Franchising açısından cazip bir pazar yapmaktadır. Ülkede faiz oranlarının nispeten yüksek, sermayeye erişimin ise sınırlı olması, girişimcileri tipik Amerikan modeli Franchising uygulamaya

yöneltilmektedir. Sistemde başarılı olabilmek için finansman sağlanabilmesi ve düşük katkı payı ödenmesi gereklidir. Mc Donalds gibi bazı şirketler emlak şirketi gibi davranarak arazi ve bina satın alıp daha sonra bunları restoranı işletecek olan ortağına devretmektedir. Macaristan'da Franchising için özel bir yasal düzenleme mevcut değildir. Macaristan Franchise Birliği'ne üyelik mecburi değildir ancak faydalı görülmektedir.

KAMU İHALELERİ

Macaristan Kamu İhale Yasası 1 Ocak 2004 tarihinde yeniden düzenlenerek, Bakanlıklar, Başbakanlık ya da Merkezi Devlet İhale Ajansı (CPA) tarafından açılan ve bedeli 137 000 Euro'yu aşan mal ve hizmet alımı ihalelerinin (AR-GE ve Telekom sektörleri dışında), açık ihale yolu ile yapılması şartı getirilmiştir. Diğer tüm merkezi ve yerel kamu kurumları için açık ihale eşiği 211 000 Euro olarak belirlenmiştir. İnşaat ihalelerinde ise bu rakam hangi kamu kurumu olduğuna bakılmaksızın 5 278 000 Euro'dur. CPA, merkezi hükümetten finansman sağlayan 1000'in üzerinde kuruma hizmet vermektedir. CPA, ihale açan kurumlardan genellikle belirli ürün ve tedarikçilerin yer aldığı listeden seçim yapmasını talep etmektedir. İhale karar ve duyuruları haftalık Kamu İhale Dergisinde (Kozbeszerzesi Ertesito – www.kozbeszerzes.gov.hu) yayınlanmaktadır. İhale Kanunu ve ilgili düzenlemelere ve kamu ihalelerine aşağıdaki web sitelerinden ulaşılabilir.

- Macaristan Yatırımları ve Ticareti Geliştirme Merkezi (İngilizce) (<http://hio.hu>)
- Macar Devlet Kalkınma Ajansı(<http://nfu.hu>)
- Macar Kamu İhaleleri Konseyi (Macarca/İngilizce) (<http://www.kozbeszerzes.hu>)
- Macar Kamu Alımları Portalı (Macarca) <http://www.kozbeszerzes.gov.hu>)
- İhaleler ile İlgili Web Sayfası (Macarca) (<http://pafi.hu>)
- TED-Tenders Electronic Daily (İngilizce) (<http://ted.europa.eu>)